

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ در سال ۱۳۶۱ به استناد اظهارنظر فقهای محترم شورای نگهبان طی نامه شماره ۷۷۴۲ مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۱ مبنی بر عدم مغایرت دریافت وجه التزام تأخیر تأدیه دین با موازین شرعی، موضوع اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین از بدهکاران بانکی، در چهارصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای محترم پول و اعتبار به تصویب رسید و جهت اجراء طی بخشنامه شماره نب/۱۴۰۰ مورخ ۱۳۶۹/۴/۲۶ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. به استناد بخشنامه مذکور، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی زمانی مجاز به اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین از مشتریان می‌باشند که در قرارداد منعقد فی مابین بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی و مشتری، اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین به صورت شرط ضمن عقد ذکر و نرخ آن به طور صریح و دقیق مشخص و به امضای طرفین رسیده باشد. لذا اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین به عنوان یک عامل بازدارنده برای جلوگیری از رشد مطالبات غیرجاری، از همان آغاز اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا در کشور مبتنی بر تأییدیه مراجع ذیصلاح، پذیرفته شده و منوط به قید آن در مفاد قرارداد در زمان اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات، قابلیت اجرا داشته است. بر این اساس، تسهیلات‌گیرنده‌ای که در بازپرداخت تسهیلات و تعهدات خود کوتاهی نماید، ملزم به پرداخت وجه التزام تأخیر تأدیه دین متناسب با مدت زمان سپری شده از تاریخ سررسید قسط/اقساط و البته به شرط قید در مفاد قرارداد مربوطه می‌باشد.

در ادامه، نظر به طرح ابهاماتی در خصوص عبارت «اصل مانده بدهی» مندرج در متن قراردادهای تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی و غیرمشارکتی از سوی بانک‌ها، تسهیلات‌گیرندگان و برخی از نهادهای ذی‌ربط مجدداً مراتب استفسار شد که ماحصل آن طی بخشنامه شماره مب/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ جهت اجراء به شبکه بانکی ابلاغ گردید. براساس بخشنامه مذکور، مبنای اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین در عقود مبادله‌ای، مبلغ هر قسط بوده و در صورت عدم ایفای تعهد مشتری، کل اقساط آتی به دین حال تبدیل شده و مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین خواهد بود. در خصوص عقود مشارکتی نیز وجه التزام تأخیر تأدیه دین نسبت به مبلغ تسهیلات و فواید مترتب بر آن قابل محاسبه می‌باشد.

با این وجود، همچنان وجه التزام تأخیر تأدیه دین محل مباحثه و بعضاً اختلاف نظر بوده است. به عنوان نمونه طی سنوات اخیر، این مهم از حیث مبنای محاسباتی وجه التزام تأخیر تأدیه دین از مقطع تسلیم تقاضانامه اسناد رهنی توسط بانک تا زمان اجرای آن در فرآیند وصول مطالبات بانک‌ها از مجرای صدور اجرائیه، محل اختلاف فی مابین بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با دفاتر اجرای ثبت اسناد و املاک کشور و متعاقباً مکاتبات بانک‌ها و بالأخص کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی خصوصی با بانک مرکزی بوده است. بدین ترتیب که مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین در ادارات ثبت اسناد و املاک کشور در بازه زمانی مذکور (از مقطع تسلیم تقاضانامه صدور اجرائیه تا زمان اجرای آن) صرفاً ناظر بر اصل مبلغ تسهیلات اعطایی بوده و سود متعلقه/فواید مترتبه تسهیلات اعطایی در محاسبات لحاظ

نمی‌شود. به عبارت دیگر، تفسیر ادارات ثبت اسناد و املاک کشور از عبارت تسویه اصل مانده بدهی در مصوبه شورای محترم پول و اعتبار، صرفاً مرتبط با اصل تسهیلات اعطایی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد.

لذا نظر به اهمیت موضوع، مجدداً چگونگی و کیفیت مطالبه و اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین و همچنین مبنای محاسباتی آن در یازدهمین و دوازدهمین جلسات مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ و ۱۳۹۸/۴/۱۲ شورای فقهی بانک مرکزی مطرح و به شرح ذیل اتخاذ تصمیم شد:

«مقرره ابلاغی بانک مرکزی به شبکه بانکی کشور موضوع بخشنامه شماره م/ب/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ در خصوص نحوه و مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین در تسهیلات مشارکتی (مشمول بر اصل و فواید مترتبه) و تسهیلات غیر مشارکتی (مشمول بر اقساط سررسید شده پرداخت نشده و اقساط آتی سررسید نشده که به دین حال تبدیل شده است) مورد تأیید شورای فقهی بانک مرکزی می‌باشد.»

در خاتمه خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن، نظارت دقیق به عمل آید. /۴۳۷۶۶۶۳/ط

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی محمد خدایاری

۳۲۱۵-۰۲ ۳۸۱۶